

NOTĂ ANALITICĂ

privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare pe anul 2018 a întreprinderilor municipale și societăților comerciale în care Consiliul municipal Chișinău deține cotă-parte

I. Prezentare generală

La situația din 31.12.2018, erau înregistrate:

- 52 întreprinderi municipale (Î.M.) cu capitalul social și suplimentar în mărime totală de 631285,9 mii lei, fondator al cărora este Consiliul municipal Chișinău (CMC);
- 16 instituții medico-sanitare publice (I.M.S.P) și 1 întreprindere municipală de prestare a serviciilor medicale cu capitalul social și suplimentar în mărime de 349225,6 mii lei;
- 4 întreprinderi de stat de alimentație publică (Î.S.A.P.) cu capitalul social în mărime de 2227,5 mii lei, care urmau a fi reînregistrate ca Î.M.;
- 12 societăți pe acțiuni în care CMC deține cote-părți în sumă totală de 671210,6 mii lei;
- 20 de entități care nu activează timp îndelungat;
- 2 entități se află în proces de lichidare: Î.M. „Chișinău-Prim” din martie 2017 și I.M.S.P. Centrul stomatologic municipal din martie 2015.

Prin decizia CMC nr. 2/17 din 22.02.2019, s-a decis dizolvarea prin lichidare a Î.M. „Teatrul unui actor”.

Î.M. „Centrul Național de creație „Satul Moldovenesc Buciumul” nu activează mai mulți ani. Conform deciziei CMC nr. 15/1 din 22.12.2017 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal pe anul 2018 în lectura a doua și corelarea acestuia”, s-a decis reorganizarea Î.M. Centrul Național de Creație „Satul Moldovenesc-Buciumul” prin crearea Agenției Municipale pentru Patrimoniu și Turism, însă până în prezent nu s-au întreprins careva măsuri.

Din 23 de întreprinderi municipale de gestionare a fondului locativ (ÎMGFL), 22 sunt în proces de insolvență sau faliment inițiat de către S.A. „Termoelectrica”, în afară de ÎMGFL nr. 7.

Statutele tuturor întreprinderilor municipale sunt învechite și nu corespund prevederilor Legii nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, fiind necesară revizuirea și aprobarea acestora în cel mai scurt timp.

CMC deține cote-părți în capitalul social al 12 societăți comerciale în mărime totală de 671210,6 mii lei, inclusiv:

- într-o societate pe acțiuni CMC deține 100% din acțiuni - S.A. „Apă-Canal Chișinău” – 611915,2 mii lei;
- în trei societăți pe acțiuni cota CMC este de la 76% până la 99%:
 - S.A. „Business Incubator Alfa” - 99% sau 3390,4 mii lei;
 - S.A. „Mina din Chișinău” – 90,7 % sau 9902,6 mii lei;

- S.A. „Guguță” – 83,0 % sau 583,6 mii lei;
- în patru societăți pe acțiuni cota CMC este de la 51% până la 64,2%:
 - S.A. „Combinatul Auto nr. 4” - 64,2%, în valoare de 4455,6 mii lei;
 - S.A. „Edilitate” – 63,0% sau 3275,0 mii lei;
 - S.A. „Autocomtrans” – 58,3% sau 1658,3 mii lei;
 - S.A. „Moda” - 51,0 % sau 7,2 mii lei;
- în două societăți pe acțiuni cota CMC este de la 26% până la 50%:
 - S.A. „Taxi-Service” – 40% sau 3459,1 mii lei;
 - S.A. „Agenția municipală de ipotecă din Chișinău” – 33,3% sau 100,0 mii lei;
- în două societăți comerciale CMC deține până la 10%:
 - S.A. „Franzețuța” – 3,9 % sau 1483,1 mii lei;
 - S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” – 0,6% sau 741,9 mii lei.

S.A. „Guguță”, începând cu anul 2010, nu a desfășurat activitate economică, totodată în fiecare an, în mărimea cheltuielilor suportate a înregistrat pierderi, care la situația din 31.12.2017 au constituit în total 1589,8 mii lei.

S.A. „Autocomtrans” este în procedură de insolvență. S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” este în proces de faliment.

Pentru anul 2018 S.A. „Guguță” și S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” nu au prezentat situațiile financiare Centrului Regional pentru Statistică a municipiului Chișinău și nu au putut fi supuse monitoringului financiar.

II. Monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice

Conform datelor situațiilor financiare, valoarea contabilă totală a activelor întreprinderilor municipale supuse monitoringului și ale instituțiilor medico-sanitare publice (IMSP) la situația din 31.12.2018 a constituit 4615245,4 mii lei și s-a majorat în perioada de referință cu 140221,6 mii lei sau cu 3,1% (anexa nr. 1).

Pondere cea mai mare, de 80,9%, în structura activelor, o dețin activele imobilizate cu valoarea contabilă cumulativă de 3733903,9 mii lei, iar activele circulante, respectiv, 19,1 la sută cu valoarea totală de 881341,4 mii lei.

Analiza structurii activelor întreprinderilor municipale și I.M.S.P.

Tabelul nr. 1

Nr. d/o	Grupa activelor	La situația din 31.12.2017		La situația din 31.12.2018		Devierea	
		Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, p.p.
	1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
	Total active	4475024,1	100	4615245,7	100	140221,6	0,0
1	Imobilizări necorporale	2853,1	0,1	3175,0	0,1	321,8	0,0
2	Imobilizări corporale în curs de execuție	860328,9	19,2	754250,1	16,3	-106078,7	-2,9
3	Mijloace fixe	2638604,5	59,0	2744951,6	59,5	106347,1	0,5

4	Terenuri	158909,8	3,6	202790,7	4,4	43880,9	0,8
5	Alte active imobilizate	17158,3	0,4	16160,4	0,4	-997,9	0,0
6	Creanțe pe termen lung	3160,8	0,1	2802,3	0,1	-358,5	0,0
7	Investiții financiare	74,5	0,0	74,5	0,0	0,0	0,0
8	Investiții imobiliare pe termen lung	10373,8	0,2	9698,8	0,2	-675,0	0,0
9	Stocuri	125860,1	2,8	153629,2	3,3	27769,1	0,5
10	Creanțe pe termen scurt	431044,3	9,6	497091,6	10,8	66047,2	1,1
11	Numerar	154255,0	3,4	171544,6	3,7	17289,6	0,3
12	Alte active circulante	13238,5	0,3	14685,3	0,3	1446,74	0,0
13	Investiții financiare	59161,5	1,3	44391,6	1,0	-14770,0	-0,4

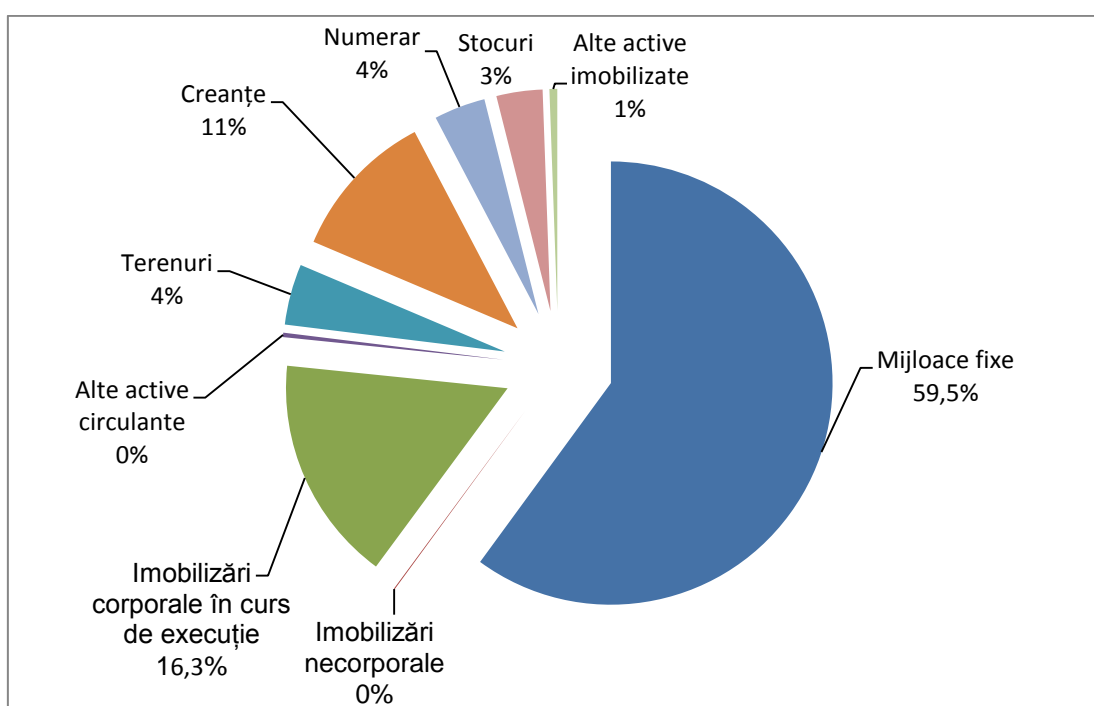

Fig. 1 Structura activelor întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice

În structura patrimoniului întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice prevalează mijloacele fixe (anexa nr. 6). Totodată, se observă creșterea absolută și relativă a acestei grupe de active în ansamblu. Dacă la începutul anului 2018 mijloacele fixe au constituit 59,0 la sută din totalul patrimoniului disponibil sau 2638604,5 mii lei, la sfârșitul anului - 59,5 % sau 2744951,6 mii lei, adică cu 106347,1 mii lei mai mult. Creșterea se datorează intrării mijloacelor fixe noi, în special la Î.M. „Regia transport electric” în sumă totală de 97966,1 mii lei, la Î.M. Regia de exploatare a drumurilor și podurilor „Exdrupo” - 19441,6 mii lei, la Î.M. Teatrul municipal „Satiricus-Ion Luca Caragiale” – 25110,0 mii lei.

Creșterea activelor în ansamblu se mai datorează și majorării creanțelor cu 16,0 la sută, sau cu 68849,0 mii lei și înregistrării la bilanț de către unele întreprinderi a terenurilor în valoare totală de 43880,9 mii lei.

Pe parcursul anului au înregistrat la bilanț terenurile deținute Î.M. „Parcul urban de autobuze” în valoare de 29606,4 mii lei, Î.M. Institutul municipal de proiectări „Chișinăuproiect” – 4753,7 mii lei, Î.M. „Primtrans” – 9324,0 mii lei.

Unele întreprinderi nu dețin documente privind dreptul de utilizare a terenurilor. Nu este înregistrat la organele cadastrale conform legislației în vigoare dreptul asupra terenurilor cu suprafața totală de 12,48 ha, inclusiv Î.M. „Autosalubritate” – 8,93 ha, Î.M.S. „Liftservice” - 1,4 ha, Î.M. „Regia transport electric” - 1,43 ha, I.M.S.P. „Spitalul clinic municipal de copii nr. 1” - 0,72 ha.

La situația din 31.12.2018, creanțele întreprinderilor municipale și ale instituțiilor medico-sanitare publice au constituit 499893,7 mii lei cu 68849,0 mii lei mai mult decât în anul precedent (anexa nr. 5). Rata creanțelor în valoarea totală a activelor la sfârșitul anului a constituit 10,9% și s-a majorat comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent cu 1,1 puncte procentuale.

Din suma totală a creanțelor înregistrate de întreprinderile municipale și IMSP, 71,2 la sută sau 353792,0 mii lei sunt creanțele ÎMGFL, din care majoritatea reprezintă creanțele privind volumul de energie termică nerepartizat locatarilor, înregistrat conform hotărârilor judecătorești.

Cele mai mari creanțe la situația din 31.12.2018 au înregistrat:

- Î.M. „Regia transport electric” – 60796,9 mii lei, cu 3157,8 mii lei mai mult decât la sfârșitul anului precedent, din care 26193,1 mii lei avansuri acordate;
- Î.M. Regia „Autosalubritate” – 26349,3 mii lei, cu 179,8 mii lei mai puțin decât la 31.12.2017;
- Î.M. „Liftservice” – 10386,5 mii lei, cu 797,1 mii lei mai mult comparativ cu situația de la 31.12.2017;
- Î.M. Regia de exploatare a drumurilor și podurilor „Exdrupo” – 5224,2 mii lei, cu 2311,4 mii lei mai puțin decât la sfârșitul anului precedent.

Datoriile totale ale întreprinderilor municipale și ale instituțiilor medico-sanitare publice la situația din 31.12.2018 au constituit 2553315,6 mii lei, cu 164600,2 mii lei mai mult decât la sfârșitul anului precedent (anexa nr. 5).

Cota datoriilor față de bugetul public național ale întreprinderilor municipale și ale IMSP la situația din 31.12.2018 în suma totală a datoriilor a constituit 1,1 % și se cifrează la 28065,4 mii lei.

Cele mai mari datorii au acumulat:

- Î.M. „Direcția construcții capitale a Primăriei municipiului Chișinău” - 716201,3 mii lei, inclusiv față de bugetul public național – 2598,3 mii lei;
- Î.M. „Regia transport electric” – 131532,2 mii lei, inclusiv 8299, mii lei față de bugetul public național;
- Î.M. Regia de exploatare a drumurilor și podurilor „Exdrupo” – 83631,5 mii lei, inclusiv 845,1 mii lei față de bugetul public național;
- Î.M. „Piața Centrală” – 64296,5 mii lei, inclusiv 1010,5 mii lei față de bugetul public național;

- Î.M. „Parcul urban de autobuze” – 46354,9 mii lei, inclusiv 1603,6 mii lei față de bugetul public național;
- Î.M. „Lumteh”- 23397,4 mii lei, inclusiv 568,3 mii lei datorii față de bugetul public național.

La situația din 31.12.2018, datoriile întreprinderilor municipale privind creditele s-au cifrat la 26221,2 mii lei, din care 9221,2 mii lei sau 35,2 la sută sunt creditele contractate de întreprinderile municipale de gestionare a fondului locativ cu garanția Primăriei municipiului Chișinău în cadrul proiectului MoREEFF de schimbare a geamurilor energo-eficiente și a ușilor din blocurile de locuințe. Din cauză că ÎMGFL sunt în procedură de insolabilitate, în temeiul hotărârilor judecătorești, pe parcursul anului 2018, au fost achitate din contul bugetului municipal datoriile privind creditele respective pentru 8 ÎMGFL în sumă totală de 3483,5 mii lei.

De asemenea, au avut datorii privind creditele bancare Î.M. „Regia transport electric”- 10,0 mii lei și Î.M. Regia „Autosalubritate”- 7,0 mii lei.

Capitalul propriu (patrimoniul net) al întreprinderilor municipale și al instituțiilor medico-sanitare publice la situația din 31.12.2018 a constituit 2059469,8 mii lei, în descreștere față de anul precedent cu 26653,2 mii lei (anexa nr. 2).

În anul 2018, întreprinderile municipale și instituțiile medico-sanitare publice au înregistrat venituri totale în sumă de 2333863,7 mii lei, din care veniturile din vânzări a serviciilor și lucrărilor în mărime totală de 2264516,7 mii lei, cu 159196,7 mii lei sau cu 7,6 la sută mai mult comparativ cu anul 2017 (anexa nr. 4).

În anul 2018 s-au majorat comparativ cu anul precedent veniturile din vânzări obținute de către Î.M. „Regia transport electric” cu 36176,7 mii lei sau cu 10,1%, Î.M. Regia „Autosalubritate” cu 24254,1 mii lei sau cu 24,1 %, Î.M. „Parcul urban de autobuze” cu 23373,7 mii lei sau cu 19,8 la sută, Î.M. „Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” cu 8488,7 mii lei sau cu 14,2% etc.

O diminuare esențială a venitului din vânzări a înregistrat Î.M. Institutul municipal de proiectări „Chișinăuproiect” cu 1245,2 mii lei sau cu 7,9 %, față de anul precedent. De asemenea, s-au diminuat veniturile din prestarea serviciilor la Î.M. „Infocom” cu 444,1 mii lei sau cu 5,2 la sută, datorită preluării de către S.A. „Termoelectrica” a unei părți din serviciile prestate.

Din cele 23 întreprinderi municipale de gestionare a fondului locativ 18 au înregistrat o creștere a veniturilor din servicii față de anul precedent în ansamblu cu 3037,3 mii lei, inclusiv Î.M.G.F.L. nr. 1 cu 441,5 mii lei, Î.M.G.F.L. nr. 8 cu 309,7 mii lei, Î.M.G.F.L. nr. 9 cu 340,0 mii lei, Î.M.G.F.L. nr. 21 cu 397,7 mii lei.

Concomitent, 5 din acestea au obținut venituri mai mici în total cu 683,9 mii lei.

Întreprinderile municipale de prestări servicii din sectoarele municipiului Chișinău au înregistrat venituri din vânzări în sumă totală de 31885,0 mii lei, cu 9264,5 mii lei mai mult decât în anul precedent.

Întreprinderile de alimentație publică au înregistrat venituri din vânzări în sumă de 106643,3 mii lei, cu 10632,8 mii lei mai mult decât în anul precedent.

Instituțiile medico-sanitare publice în ansamblu au acordat servicii în sumă de 965862,0 mii lei, cu 23294,5 mii lei sau cu 2,5 la sută mai mult decât în anul 2017.

Nu au desfășurat activitate Î.M. „Teatrul unui actor” și Î.M. „Centrul Național de creație „Satul Moldovenesc Buciumul”.

Numărul mediu scriptic al angajaților în întreprinderile municipale constituie 7241 persoane, în descreștere față de anul precedent cu 174, în instituțiile medico-sanitare publice, respectiv, 6494 persoane, cu 34 persoane mai mult decât în anul 2017 (anexa nr. 3).

În anul 2018, salariul mediu al unui angajat în întreprinderile municipale a constituit 6584 lei și s-a majorat față de anul precedent cu 767 lei sau cu 13,2 la sută, în instituțiile medico-sanitare publice, respectiv, 6705 lei, cu 488 lei sau 7,8 % mai mult decât în anul precedent. Astfel, salariul mediu lunar per angajat al Î.M. „Autosalubritate” în anul 2018 a constituit 11640 lei, la Î.M. Rețelele electrice de iluminat „Lumteh”, respectiv, 9885 lei, cu 983 lei mai mult decât în anul 2017, la Î.M. „Regia transport electric” - 7418 lei, în creștere cu 951 lei, la Î.M. „Parcul urban de autobuze” – 7063 lei, cu 1166 lei mai mult decât în anul 2017.

Cele mai mici salarii medii lunare au angajații întreprinderilor de alimentație publică – 3236 lei, ai întreprinderilor din domeniul culturii – 4393 lei.

Venitul din vânzări la un angajat al întreprinderilor municipale în anul 2018 a constituit în mediu 179,3 mii lei și s-a majorat în comparație cu anul precedent cu 22,4 mii lei. Unui angajat în instituțiile medico-sanitare publice îi revin 148,7 mii lei din veniturile obținute, cu 2,8 mii lei mai mult decât în anul 2017.

Cheltuielile înregistrate în anul 2018 de către întreprinderile municipale și instituțiile medico-sanitare publice au însumat 2378781,6 mii lei, în creștere comparativ cu anul 2017 cu 21350,8 mii lei (anexa nr. 7).

Structura cheltuielilor întreprinderilor municipale și I.M.S.P.

Tabelul nr. 2

Clasificarea	Anul 2017		Anul 2018		Abaterea absolută	
	Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, p.p.
<i>I</i>	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
Total cheltuieli	2357430,9	100,0	2378781,6	100,0	21350,7	0,0
Variația stocurilor, mii lei	-174,4	0,0	248,2	0,0	422,6	0,0
Costul vânzărilor mărfurilor	134693,3	5,7	134359,4	5,6	-333,9	-0,1
Cheltuieli privind stocurile	378170,6	16,0	463978,0	19,5	85807,4	3,5
Cheltuieli privind remunerarea	998836,8	42,4	1094098,1	46,0	95261,3	3,6
Cheltuieli privind asigurările sociale și medicale	268646,7	11,4	281490,6	11,8	12843,9	0,4
Cheltuieli cu amortizarea și deprecierea activelor imobilizate	134702,1	5,7	122495,0	5,1	-12207,1	-0,6
Alte cheltuieli	442555,9	18,8	278332,1	11,7	-164223,8	-7,1

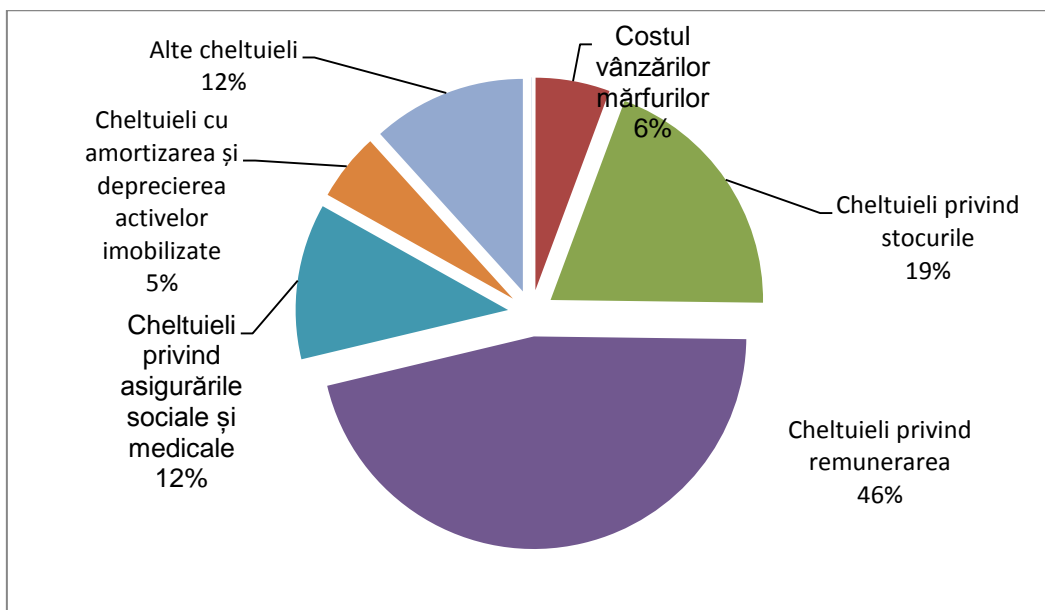

Fig. 2 Structura cheltuielilor întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice

Ponderea cea mai mare în componența cheltuielilor, de 58 la sută, o dețin cheltuielile privind remunerarea și contribuțiile privind asigurările sociale și medicale aferente.

Ca rezultat al activității economico-financiare în anul 2018, întreprinderile municipale și I.M.S.P., în ansamblu, au obținut pierderi nete în sumă de 44917,8 mii lei, cu 130227,9 mii lei mai mici decât în anul precedent (anexa nr. 4). La 44 de entități situația economico-financiară s-a îmbunătățit în comparație cu anul precedent, iar 28 de întreprinderi au obținut un rezultat mai slab decât în anul 2017.

Analiza situației financiare a întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice

Tabelul nr. 3

Domeniul de activitate	Numărul unităților economice	Au obținut profit			Au înregistrat pierderi			Rezultat financiar nul	
		Numărul unităților	ponderea, %	suma, mii lei	Numărul unităților	ponderea, %	suma, mii lei	numărul unităților	ponderea, %
Total	73	36	49	39850,6	35	48	84768,3	2	2,7
Transport de pasageri	2	1	50	410,9	1	50	14573,6		
Alimentație publică	5	4	80	417,6	1	20	742,8		
Cultură	5	1	20	1,0	3	60	30,5	1	20,0
Locativ – comunală	28	12	43	3416,4	16	57	24963,4		
Lucrări și servicii	16	11	69	21304,7	4	25	10064,8	1	6,3
Medico-sanitară	17	7	41	14300,0	10	59	34393,2		

În anul 2018, au obținut profit net 36 de entități, suma totală a profitului este de 39850,6 mii lei, cu 5462,8 mii lei mai mult decât în anul precedent.

Rezultate considerabile au obținut următoarele întreprinderi:

- Î.M. „Piața Centrală” – 10027,9 4 mii lei, cu 1547,3 mii lei sau cu 13,4% mai puțin comparativ cu anul 2017;

- Î.M. Regia „Autosalubritate”- 5345,6 mii lei, cu 1124,5 mii lei sau 26,6% mai mult în comparație cu anul precedent;
- Î.M. „Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” – 2404,7 mii lei, cu 724,4 mii lei sau cu 43,1% mai mult decât în anul precedent;
- Î.M. Rețelele electrice de iluminat „Lumteh”- 2434,3 mii lei, cu 1486,5 mii lei sau de 2,5 ori mai mult în comparație cu anul precedent.

În anul 2018 au înregistrat pierderi din activitatea economico-financiară 35 entități sau 48 % din numărul total al acestora, în sumă totală de 84768,3 mii lei.

Î.M. „Regia transport electric” a înregistrat pierderi în sumă totală de 14573,6 mii lei, iar Î.M. „Parcul urban de autobuze” a obținut profit în sumă de 410,9 mii lei, în creștere cu 27,2 mii lei față de anul precedent.

Din cele 28 de întreprinderi de prestare a serviciilor locativ-comunale, 16 au înregistrat pierderi în sumă totală de 24963,4 mii lei, iar celelalte 12 au obținut profit în sumă de 3416,4 mii lei. Profit au înregistrat:

Î.M.G.F.L. nr. 14 - 1085,9 mii lei;

Î.M.G.F.L. nr. 21 – 1088,2 mii lei;

Î.M.G.F.L. nr. 8 – 343,4 mii lei;

Î.M. Servicii locative Centru – 222,5 mii lei;

Î.M.G.F.L. nr. 9 – 218,8 mii lei etc.

Din cele 17 entități din domeniul medicinei, 7 au obținut profit în sumă totală de 14300,0 mii lei și 10 au înregistrat pierderi în sumă totală de 34393,2 mii lei. Cele mai bune rezultate au obținut:

I.M.S.P. AMT Botanica – 4416,7 mii lei;

I.M.S.P. AMT Centru – 3540,9 mii lei;

I.M.S.P. AMT Râșcani – 2497,0 mii lei;

I.M.S.P. Dispensarul municipal dermatovenerologic -2127,7 mii lei.

Î.M. „Binefăcătorul” a înregistrat un rezultat nul. În același timp aceasta este întreținută din contul mijloacelor financiare ale bugetului municipal.

Î.M. „Binefăcătorul” a fost creată în baza deciziei Primăriei municipiului Chișinău nr. 6/69 din 05.03.1998 în scopul desfășurării unor activități de binefacere și de asistență socială, cum ar fi colectare de fonduri, consultații, patronaj, ajutoare refugiaților sau alte servicii cu caracter social.

În realitate activitatea întreprinderii se reduce la comercializarea mărfurilor, achiziționate de la populație (îmbrăcăminte, încălțăminte), la prețuri derizorii precum și comercializarea tuturor categoriilor de populație a mărfurilor de uz casnic fără a aplica adaos comercial, prețurile cărora nu diferă esențial de prețurile de piață, ceea ce nu reprezintă o facilitate pentru persoanele social vulnerabile și nici pentru populație în general. Î.M. „Binefăcătorul” este amplasată într-o încăpere cu suprafața de 85,4 m.p., luată în comodat de la Primăria municipiului Chișinău, fără plata chiriei. În anul 2018, pentru întreținere i-au fost transferate din bugetul municipal 286,0 mii lei.

Î.M. „Centrul Lingvistic” și Î.M. „Casa Limbii Române” organizează cursuri de studiere a limbii române gratuite, cu achitarea din contul bugetului municipal și cu plată. Nu sunt aprobate de Consiliul municipal Chișinău categoriile persoanelor

care beneficiază de studiere gratuită, cuantumul taxei de studii, durata concretă a cursului pentru un audient. Activitatea acestora este finanțată în proporție de circa 62 la sută și, respectiv, 71 la sută din contul bugetului municipal. În anul 2018 le-au fost transferate mijloace financiare din bugetul municipal în sumă de 472,2 mii lei și, respectiv, 499,3 mii lei.

Capacitatea întreprinderilor de a obține profit în urma activității, se reflectă prin rentabilitatea veniturilor din vânzări, care caracterizează mărimea profitului obținut la un leu venituri din vânzări (anexa nr. 4).

Analiza rentabilității

Tabelul nr. 4
(%)

Domeniul de activitate	Rentabilitatea vânzărilor	Rentabilitatea financiară	Rentabilitatea activelor
Total	-2,0	-2,2	-1,0
Transport de pasageri	-2,6	-2,8	-2,1
Alimentație publică	-0,3	15,5	-3,0
Cultură	-1,1	-0,5	-0,1
Locativ-comunală	-20,3	4,3	-6,2
Lucrări și servicii	2,1	0,7	0,4
Medico-sanitară	-2,1	-5,1	-2,3

Analiza rezultatelor obținute de întreprinderile municipale ne demonstrează că valoarea indicatorului rentabilității vânzărilor în mediu este negativă – 2,0%, cu o tendință de diminuare față de anul precedent. Acest fapt este condiționat de înregistrarea pierderilor nete din activitatea economico-financiară, îndeosebi a ÎMGFL. În anul 2018, indicatorul rentabilității vânzării are valoare pozitivă doar în total la întreprinderile prestatoare de lucrări și servicii în mărime de 2,1%, ceea ce înseamnă că la fiecare leu din vânzări s-au obținut în general 2,1 bani profit net. Eficiența utilizării resurselor economice ale entităților în procesul desfășurării activității economico-financiare se caracterizează prin rentabilitatea activelor. Din cauza înregistrării în anul 2018 a pierderilor nete, nivelul acestui indicator în total la întreprinderile municipale și I.M.S.P. este negativ și constituie 1,0%, adică fiecare leu depus în active a adus întreprinderilor în total 1,0 bani pierderi nete (anexa nr. 1).

Coeficientul mediu al lichidității curente (anexa nr. 1) înregistrat la Î.M. prestatoare de servicii (capacitatea de a achita datoriile curente), este mai mic decât nivelul optim (>2), ceea ce denotă incapacitatea de achitare a datoriilor curente cu activele circulante. Totodată, se încadrează în intervalul optim lichiditatea Î.M. „Autosalubritate” – 2,5, Î.M. Institutul municipal de proiectări „Chișinăuproiect” – 6,1, Î.M. „Liftservice”- 3,5, Î.M. „Primtrans”- 4,2 și indică că întreprinderile dispun de active curente suficiente pentru achitarea datoriilor pe termen scurt în sumă deplină. Cât privește I.M.S.P., întreprinderile de alimentație publică, din domeniul culturii, acestea au înregistrat un coeficient mediu al lichidității scăzut.

Până la 16.07.2019, 18 întreprinderi municipale au transferat în bugetul municipal defalcări din profitul obținut în anul 2018 în sumă totală de 1618,2 mii

lei (anexa nr. 8) din cele 23 care au înregistrat profit, termenul legal de achitare fiind 30.06.2019.

Monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților pe acțiuni în care CMC deține cotă-parte

Conform situației de la 31.12.2018, monitoringului au fost supuse 10 societăți pe acțiuni în care CMC deține cote-părți în capitalul social.

Analiza rapoartelor de profit și pierderi ale acestora denotă că cifra de afaceri (anexa nr. 4.1) înregistrată de acestea a constituit în total 1371328,5 mii lei, cu 73090,3 mii lei sau cu 5,1% mai puțin decât în anul precedent, inclusiv:

- S.A. „Apă-Canal Chișinău” – 665782,7 mii lei, în creștere cu 38324,3 mii lei sau 6,1 la sută;
- S.A. „Agenția municipală de ipotecă din Chișinău” – 35985,1 mii lei, cu 87908,8 mii lei mai puțin decât în anul 2017;
- S.A. „Edilitate ” – 40697,2 mii lei, în creștere cu 2575,1 mii lei sau cu 6,8% față de anul precedent;
- S.A. „Combinatul auto nr. 4” – 9005,3 mii lei, cu 568,9 mii lei mai mult decât în anul 2017;
- S.A. „Moda” – 11494,6 mii lei, în creștere cu 1112,60 mii lei sau cu 10,7% mai mult decât în anul precedent.

Suma totală a cheltuielilor înregistrate în anul 2018 de către societățile pe acțiuni supuse monitoringului a constituit 1382685,7 mii lei, în descreștere față de anul precedent cu 108405,1 mii lei (anexa nr. 7.1).

Structura cheltuielilor societăților pe acțiuni cu cotă-parte a CMC

Tabelul nr. 5

Grupurile de cheltuieli	Anul 2017		Anul 2018		Abaterea absolută	
	Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
Total cheltuieli	1491090,8	100,0	1382685,7	100,0	-108405,1	0,0
Costul vânzărilor mărfurilor	9230,3	0,6	9747,8	0,7	517,5	0,1
Cheltuieli privind stocurile	641225,4	43,0	610064,9	44,1	-31160,5	1,1
Variația stocurilor	85500,6	5,73	8022,2	0,6	-77478,4	-5,2
Cheltuieli privind remunerarea muncii	326895,1	21,9	364231,5	26,3	37336,4	4,4
Cheltuieli privind asigurările sociale și medicale	87830,0	5,9	87695,3	6,3	-134,7	0,5
Cheltuieli cu amortizarea și deprecierea activelor imobilizate	113388,4	7,6	109332,9	7,9	-4055,5	0,3
Alte cheltuieli	227021,0	15,2	193591,3	14,0	-33429,7	-1,2

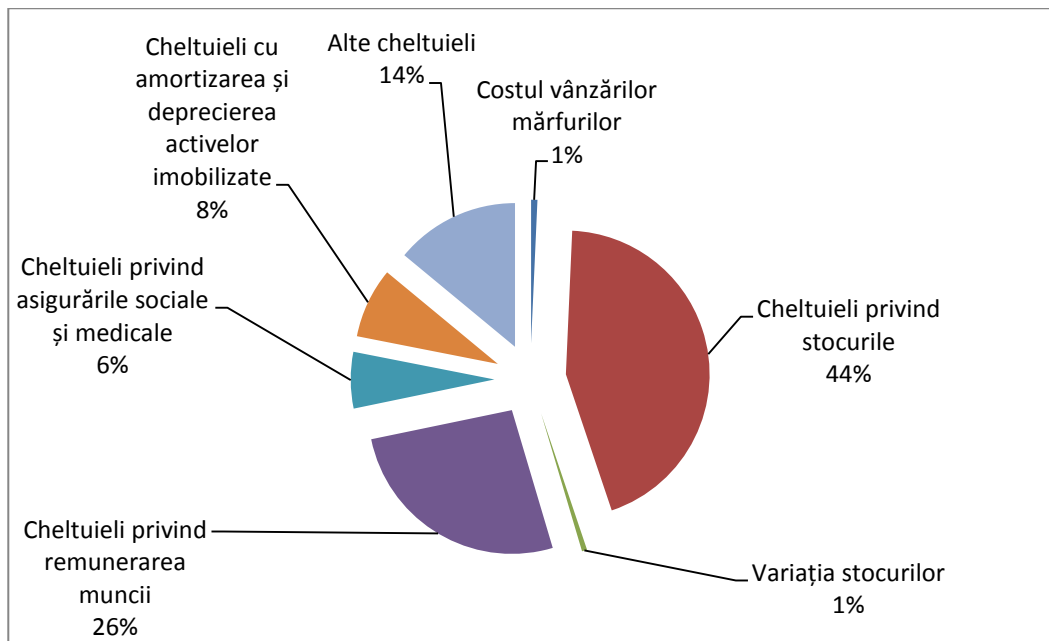

Fig. 3 Structura cheltuielilor societăților pe acțiuni cu cotă-parte a CMC

Numărul mediu scriptic al personalului, care a activat în anul 2018 în societățile pe acțiuni, a constituit 3615 persoane, cu 69 mai puțin decât în anul 2017 (anexa nr. 3.1).

S-a diminuat numărul mediu al personalului la S.A. „Edilitate” cu 20 persoane, S.A. „Mina din Chișinău” - 12 persoane, S.A. „Apă-Canal Chișinău” cu 5 persoane etc.

În perioada raportată salariul mediu lunar al unui angajat în societățile pe acțiuni a constituit 8,8 mii lei, în creștere față de anul precedent cu 1,1 mii lei sau cu 14,2 la sută (anexa nr. 3.1).

Cel mai mare salariu mediu, în mărime de 9,5 mii lei, s-a calculat la S.A. „Apă-Canal Chișinău”, cu 20,9 % mai mult decât în anul 2017. Venitul din vânzări obținut pentru o persoană a constituit 379,1 mii lei.

În anul 2018 a mai crescut salariul mediu la următoarele entități:

- S.A. „Moda” cu 1,8 mii lei și a constituit 6,6 mii lei, cu 38,6% mai mult decât în anul 2017;
- la S.A. „Taxi-Service” cu 1,5 mii lei sau 32,5 %, cifrându-se la 6,1 mii lei;
- S.A. „Edilitate”, salariul mediu a constituit 6,5 mii lei, în creștere cu 1,1 mii lei sau cu 19,6%.

La S.A. „Autocomtrans”, care nu activează, este angajat un salariat și salariul mediu a constituit 19,4 mii lei per lună.

S-a diminuat salariul mediu lunar la S.A. „Agenția municipală de ipotecă din Chișinău”, cifrându-se la 8,5 mii lei, cu 2,4 mii lei mai puțin decât în anul 2017.

Conform datelor din situațiile financiare, ca rezultat al activității în anul 2018 (anexa nr. 4.1), au obținut profit 6 societăți pe acțiuni, din care cu cele mai mari sume:

- S.A. „Apă-Canal Chișinău” – 33140,2 mii lei, cu 23668,5 mii lei mai mult comparativ cu anul precedent;

- S.A. „Agenția municipală de ipotecă din Chișinău” – 2075,6 mii lei, cu 10445,6 mii lei sau cu 16,6 la sută mai puțin decât în anul precedent;
- S.A. „Taxi-Service” – 1003,5 mii lei, cu 325,3 mii lei mai mult decât în anul precedent;
- S.A. „Combinatul auto nr. 4” – 93,4 mii lei, cu 3,2 mii lei mai puțin decât în anul precedent.

Alte 4 societăți pe acțiuni în anul 2018 au înregistrat pierderi:

- S.A. „Edilitate” - 2065,4 mii lei, cu 2204,5 mii lei mai mici decât în anul 2017;
- S.A. „Mina din Chișinău” – 1574,8 mii lei, cu 387,9 mii lei mai puțin decât în anul 2017;
- S.A. „Autocomtrans” – 1101,0 mii lei, cu 264,2 mai mult decât în anul precedent;
- S.A. „Business incubator Alfa”- 20,0 mii lei.

În ultimii 4 ani, ca rezultat al activității economico-financiare, S.A. „Mina din Chișinău” a înregistrat pierderi considerabile, inclusiv în anii:

- 2015 – 2325,4 mii lei,
- 2016 – 1943,0 mii lei,
- 2017 – 1962,7 mii lei,
- 2018- 1574,8 mii lei.

În această perioadă s-a redus esențial volumul pietrei extrase și comercializate de la 6,1 mii m³ în anul 2015 la 2,5 mii m³ în anul 2018. Mărimea pierderilor este influențată și de cheltuielile neproductive de evacuare a apei din abatajele miniere, care au constituit în anul 2015 – 387,4 mii lei, în anul 2016 - 529,8 mii lei, în anul 2017 - 616,5 mii lei, în anul 2018 – 552,0 mii lei, din care circa 70 % sunt cheltuieli pentru energia electrică.

În ultimii 5 ani aceasta întreprinderii i-au fost alocate mijloace financiare din bugetul municipal în scopul prevenirii situațiilor excepționale în sumă totală de 13470,0 mii lei, dar situația economico-financiară nu s-a ameliorat.

Patrimoniul net al societăților pe acțiuni, adică patrimoniul care este format pe seama resurselor proprii și nu este împovărat cu datorii, constituie 1441915,7 mii lei. Comparativ cu începutul perioadei de gestiune, se observă tendința de creștere a patrimoniului net cu 51528,1 mii lei (anexa nr. 2.1).

S.A. „Business incubator Alfa” dispune de clădiri în valoare de 3407,8 mii lei, pe teritoriul Parcului industrial „Alfa”, care nu se utilizează. Entitatea nu a desfășurat activitate economică de la înființare, însă a acumulat pierderi neacoperite în sumă totală de 294,2 mii lei, inclusiv în anul 2018 – 20,0 mii lei.

Conform situațiilor financiare la 31.12.2018, valoarea totală a activelor celor 10 societăți pe acțiuni supuse monitoringului este de 1979470,2 mii lei și au crescut față de finele anului precedent cu 78226,5 mii lei.

Ponderea cea mai mare în structura activelor o dețin activele imobilizate - 69,3 % și activele circulante – 30,7 % (anexa nr. 1.1).

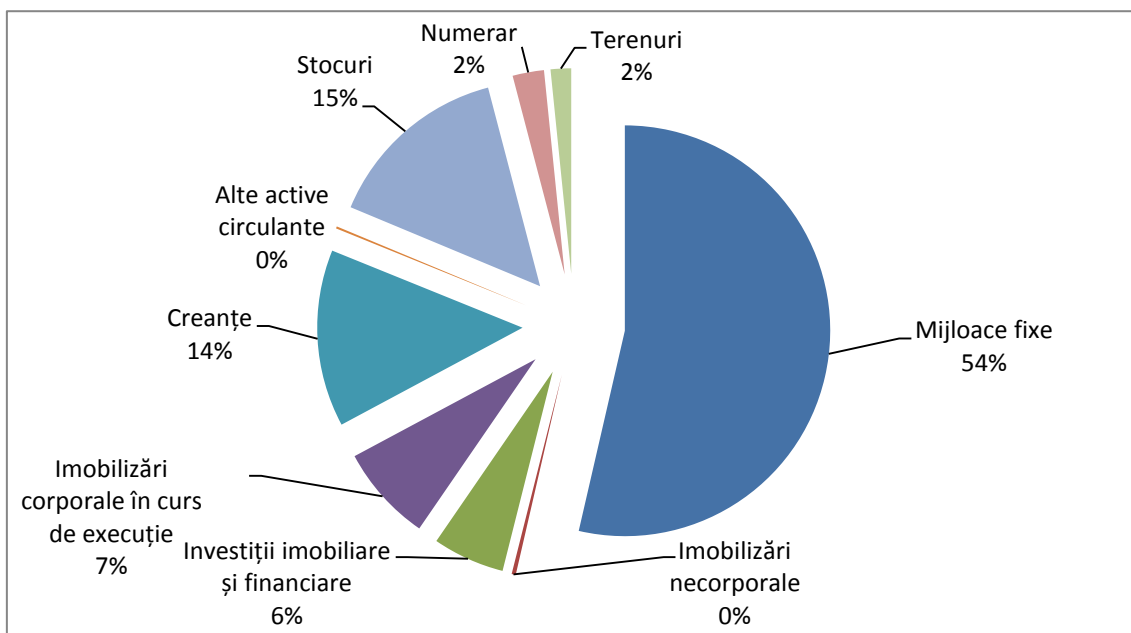

Fig. 4 Structura activelor societăților pe acțiuni cu cotă-parte a CMC

La majoritatea societăților pe acțiuni nivelul rentabilității activelor este redus (anexa nr. 1.1).

La situația din 31.12.2018, creanțele societăților pe acțiuni au constituit 265120,8 mii lei sau 13,4 la sută din valoarea totală a activelor, în creștere față de anul precedent cu 46966,8 mii lei sau cu 21,5%, ceea ce prezintă un aspect negativ al activității acestora (anexa nr. 5.1). În același timp, venitul din vânzări în anul 2018 s-a diminuat comparativ cu anul precedent cu 5,1%.

Cele mai mari creanțe au înregistrat:

- S.A. „Apă-Canal Chișinău” – 206125,5 mii lei, cu 54826,6 mii lei mai mult decât la finele anului precedent;
- S.A. „Agenția municipală de ipotecă Chișinău” – 7639,6 mii lei, cu 2507,2 mii lei mai puțin față de sfârșitul anului precedent;
- S.A. „Edilitate” – 5841,3 mii lei, în creștere cu 1395,5 mii lei.

Durata de colectare a creanțelor în mediu constituie 63 zile. Este considerabilă perioada de colectare a creanțelor la S.A. „Apă-Canal Chișinău” – 97 zile, S.A. „Agenția municipală de ipotecă Chișinău” – 89 zile, S.A. „Edilitate” – 45 zile, S.A. „Combinatul auto nr. 4” – 57 zile.

Suma totală a datoriilor societăților pe acțiuni la situația din 31.12.2018 a constituit 537554,3 mii lei, din care datoriile față de bugetul public național constituie 10046,8 mii lei sau 1,9 la sută (anexa nr. 5.1). Datoriile privind creditele bancare constituie în total 275676,8 mii lei.

Cele mai mari datorii au acumulat:

- S.A. „Apă-Canal Chișinău” – 358245,7 mii lei, cu 54223,8 mii lei mai mult decât la începutul anului, din care datoria față de bugetul public național – 4819,7 mii lei;

- S.A. „Agenția municipală de ipotecă din Chișinău” – 83957,8 mii lei, în descreștere față de începutul anului cu 13503,4 mii lei, din care 165,0 mii lei datorii față de bugetul public național;
- S.A. „Edilitate” – 5677,1 mii lei, cu 68,2 mii lei mai puțin comparativ cu sfârșitul anului precedent, din care datoria față de bugetul public național – 549,5 mii lei.

La situația din 31.12.2018, au înregistrat datorii privind creditele bancare:

- S.A. „Apă-Canal Chișinău” în sumă de 233196,7 mii lei;
- S.A. „Agenția municipală de ipotecă din Chișinău” – 21250,0 mii lei.

Până la 16.07.2019, 5 societăți pe acțiuni au achitat dividende aferente cotei CMC din profitul anului 2018 în sumă totală de 575,0 mii lei (anexa nr. 8). N-a achitat dividende S.A. „Apă-Canal Chișinău”.

IV. Concluzii

În urma analizei indicilor activității economico-financiare a întreprinderilor municipale și societăților pe acțiuni cu cotă-parte a CMC în capitalul social, s-a constatat că 35 Î.M. și I.M.S.P. sau 48 la sută și, respectiv, 4 sau 40 la sută, în anul 2018, au înregistrat pierderi din activitate.

- 22 întreprinderi municipale de gestionare a fondului locativ se află în proces de insolvență sau faliment.

- S.A. „Mina din Chișinău” a beneficiat de susținere financiară din bugetul municipal în ultimii 5 ani în sumă totală de 13470,0 mii lei, dar situația economico-financiară a acesteia rămâne a fi precară.

- Este ineficientă și nejustificată întreținerea din bugetul municipal a Î.M. „Binefăcătorul”, Î.M. „Centrul municipal de creație „Satul Moldovenesc Buciumul”.

- Conducătorii Î.M. „Casa Limbii Române” și Î.M. „Centrul Lingvistic” nu au întreprins măsurile necesare pentru urgentarea aprobării de către CMC a categoriilor de persoane care beneficiază de studiere gratuită a limbii române, cu achitarea din contul bugetului municipal, precum și a duratei concrete a cursului pentru un audient.

- Până în prezent nu au fost întreprinse careva măsuri în vederea reorganizării Î.M. Centrul Național de Creație „Satul Moldovenesc-Buciumul” prin crearea Agenției municipale pentru Patrimoniu și Turism.

Considerăm necesară:

- Revizuirea și actualizarea de către conducătorii întreprinderilor municipale a statutelor acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr. 246 din 23.11.2017 „Cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală” și prezentarea acestora spre aprobare CMC în cel mai scurt timp;

- Modificarea statutelor Î.M. „Centrul Lingvistic” și Î.M. „Casa Limbii Române”, care să prevadă desfășurarea activității în exclusivitate pe principii de autofinanțare și organizarea cursurilor cu plată. Iar studierea din contul bugetului municipal să se efectueze prin intermediul Centrului de studiere din cadrul Direcției generale educație, tineret și sport;

- Inițierea conform cadrului legal a procedurii de lichidare a S.A. „Guguță” și Î.M. „Binefăcător”;
- Finalizarea în termene cât mai restrânse a procesului de lichidare a Î.M. „Chișinău-Prim”; Î.M. „Teatrul unui actor”;
- Întreprinderea unor acțiuni concrete și urgente de către Consiliul de administrație al S.A. „Mina din Chișinău” în vederea redresării situației create.

Șef adjunct al Direcției

Olesea Pșenițchi